

— "Kaheteistkümnes öö", Denise — "Daamide önn", Susanna — "Viimne eurooplane", Magdale-nake — "Bluff", Erika — telelavastus "Ma armastasin saks-last"), Garmen Taborile (Marie Caroline David — "Tribaadide öö"), Piret Laurimaale (Matilde — "Kihnu Jõnn", Izabelle — "Minu öde siin majas).

5. Hannes Kaljujärve jõudmine oma Hamletini. Raimo Pass — August Strindberg ("Tribaadide öö"), Andres Dvinjaninov — sir Andrew ("Kaheteistkümnes öö"), Andres Ild — doktor Ridgeon ("Jennifer ehk Doktori dilem-ma"), Marko Matvere Sherlock Holmesi ja Raivo E. Tamme doktor Watsoni vaimukas duett; peen roll on Raivo E. Tammel ka Gabriel (suvelavastus "Viimne võttepäev"). Veel: Guido Kangur — Itsik Sager ("Stalin"), Buckinghami hertsog ("Kuningas Richard Kolmanda tragöödia"), Rein Oja — Edward Neljas ja Richmond ("Richard Kolmas"). Ei saa jätta mainimata, et uuesti "Arkaadiat" vaadates oli üllatav, kui elegant-seks on Rein Oja lihvinud Bern-nard Nightingale'i rolli.

4.+5. Siiras ja näitlejate arengus oluline partnerlus "Kahekesi küigel": Ülle Lichtfeldt — Gittel Mosca, Indrek Taalmaa — Jerry Ryan. Riho Kütsar — gestaapolane Schulz ("Bluff"), Edurad Salmistu — peremees ("Päikesehelk"), Hendrik Toompere *jun* — pea-vikaar Barnabus Goche ("Rohu-woodi"), Aarne Soro — Camille ("Therese Raquin").

7. Ärritavaid, nüristavaid, väsi-tavaid seiku ja tõiku leiaks seekord rohkesti (pigem küll teatri(kunsti) ümbert kui loomingu-st endast), aga nende üle-õõnastamine kulutaks vaimu veelgi, sestap vaikin. Aga — varasügisel '98 avanes hea võimalus kolmel õhtul vaadata taas Linnateatri lavastusi ("Ar-kaadia", "Kolmekrossiooper", "Pianoola"). Osaduse ja (teatri)-usalduse tunne, mida ei pingesta ega vaestest kriitiku kohustus (?) nähtule kohe reageerida — see oli ja on väga oluline, see jääb alles. "Seal väljas on liiga palju müra," ütleb Valentine Coverly "Arkaa-dias". Kui suudaks "siin sees" kuulatada ka vaikuse varjun-deid...

8. "Hind", "Pisuhänd", "Laul Si-

pirja lastest", "Üks mees: Rohe-line", "Tuhat klouni". Eks neid ole veelgi.

MARE PÖLDMÄE:

Vastus puudutab peamiselt muusikateatrit.

1.—2. Händeli ooper "Xerxes" "Vanemuises". Usun, et maailmamaine ooperilavastaja Joachim Herzi töös oli lisaks tule-musele oluline just lavastus-protsess.

3 Anna Konteki "Traviata" "Estonias" — suursugune ja liht-salt ilus peeglitemäng.

7. Jätkuvad probleemid lauljate ja nende järelkasvuga. Ehk oleks aeg hakata ooperilaval nägema ka neid, kes väljaspool Eestit õppinud-õppimas. Mõndagi neist võib kohata näiteks Prahast (Katrin Lohismets) või Riias (Teete Jöks).

8. Muusikateatri poole pealt — ei midagi.

JAAK RÄHESOO:

Nagu tavaliselt, olen peale "End-la" täiskava ja nüüd ka "Vanemuise" draamaosa teisi teatreid näinud juhuslikult. Nähtu hulgas pole olnud selgeid tippe, ehkki enam-vähem häid või korralikke lavastusi on mitmeid. Ja vastamisabina saadetud hooaja üldplaani silmitsedes tundub, et peale juba mõnd aega kestnud ning tõenäoliselt jätkuva angloameerika tõlkenäidendite valitsemise polnudki seekord mingit temaatilist või stiililist dominant. Paari hooaja eest märkisin romantilise tundetooni taassündi. Selle kõrval oli märgatav ka absurdi tugevus, nagu teeks eesti teater (analoogiliselt abstraktsionismi tulva-ga maalikunstis) toda Euroopa teatri siin puudulikult läbitud vaheetappi nüüd hilinemisega tasa. Absurdiga ei tegelnud mitte ainult sellele alati lähedane Mati Unt või selles ilmselt erihuvi leidnud noor Hendrik Toompere, vaid ka jõulise *comeback*'i teinud Mikk Mikiver, viimastel hooaegadel näiteks Jaan Kruusvalli "Hullumeelses professoris" ja Madis Kõivu "Stseenides saja-aadistases sõjast". Nii romantika kui absurd pakuvad kummastat-ud maailma — romantika kütkestava, absurd painava

nägemusena. Mis eesti teatrist juba pikemat aega on puudunud, on rõhutatult hüper- või foto-realistlik või naturalistlik laad. Teatri suhe ümbritseva "eluga" on olnud selge lahushoidmine, mingi reservaatlikku omamaailma deklareering. Ma ei tea päriselt, miks. Aga tõenäoliselt ei kesta see enam kaua, vaid võib oodata rameda tegelikkuse sissemurdu.

ENN SIIMER:

1 Y. Reza "Kunst", J. Tätt "Ristumine peateega", D. Storey "Arnold Middeltoni restaurat-sioon". Väga huvitavaid tekste oli veelgi, kuid ka märgitute realiseerimise laval jäi paraku loodetule alla. Eraldi mainiksin aga ebatraditsioonilise teat-ri tekstina G. Fr. Händeli "Veemuusika" ja "Tulevärgi-muusika" Tamula järve kontserti 23. augustil, mille puhul just teatri teksti komponendide koosmõju oli märkimisväärne.

2.—5. Tahaksin esile tõsta kaht lavastust, mille puhul terviku lõhkumine (aga ühe või teise näitleja esiletõst, või ka eraldi kujunduse ehk muusika märki-mine seda ju on) näib patuna. Rootslase Finn Poulseni lavastus "Kaheteistkümnes öö" "Vanemuises" ning "Kolmekrossioo-per" Adolf Šapiro lavastuses Linnateatris. Mõlema puhul oli harvaesinevalt mõjuv just teat-rimängu kõikide komponentide koosmõju, mis haaras nii näit-lejatöid, kujundust, muusikat kui ka liikumist. Kuid mis kõige olulisem, nende kahe lavastuse juures veetles kogu trupi oivaline ja innustunud mäng ning kasu-tatava ruumi eripära arves-tamine.

Parimate lavastuste reas tahaksin märkida ka Andres Lepiku "Maria Stuartit" "Ugalas".

6. Kõrvalosades vääriwad märki-mist Andres Noormets ("Maria Stuart" ning Peeter Simmi la-vastatud "Loojang"), Arvi Mägi ("Loojang") ning Margo Mitt (Ingomar Vihmari lavastatud "Laul Sipirja lastest") — kõik "Ugalas".

7. Vanasti küsiti selle koha peal probleeme, räägiksingi nendest. Näib, et tänases teatris lisandub igal aastal hulgaliselt uusi tekste. Paraku ei leia need huvitavad näidendid enam-vähem adek-